

NOTAT

Deres ref.:

Vår ref.:
2019/45

Saksbehandler/dir.tlf.:

Sted/dato:
Bodø, 21.1.19

Til: Helgelandssykehuset HF ved direktør Hulda Gunnlaugsdottir
Fra: Ann Elisabeth Rødvei, advokat MNA, Helse Nord RHF

Ressursgruppen for Helgelandssykehuset 2025 - bekymringsmelding fra Alstadhaug og Vefsn kommune om habilitet i sykehusprosessen på Helgeland

Innledning

Helgelandssykehuset HF utreder ny sykehusstruktur på Helgeland. Sykehusbygg HF leder prosjektet.

En ekstern ressursgruppe for å vurdere fremtidig struktur og lokalisering av Helgelandssykehuset HF leverte sin foreløpige rapport 3.12.18. Rapporten anbefaler sykehusstruktur og hvilke lokaliseringer som skal utredes mer detaljert. Rapporten er sendt på bred høring, med høringsfrist 1.3.19.

Bekymringsmeldingen

I brev av 10.12.18 reiser ordførerne i Alstadhaug og Vefsn kommune spørsmål ved ressursgruppens troverdighet. Som grunnlag for bekymringen vises bl.a. til at ressursgruppens leder, Helge Torgersen og medlemmet Brynjulf Ystgaard, tidligere har hatt oppdrag i prosesser som har ført til endringer i sykehusstruktur- og/eller funksjoner i Helgelandssykehuset HF.

Brevet konkretiserer ikke hvilke forhold som eventuelt skulle tilsi at noen av medlemmene er inhabile, ut over tidligere utredningsoppdrag for Helgelandssykehuset HF. Samtidig går det frem av brevet at kommunene betviler grunnlaget for flere av gruppens konklusjoner.

Faktiske forhold

Det er på det rene at Helge Torgersen og Brynjulf Ystgaard tidligere har hatt oppdrag i Helgelandssykehuset HF, begge i 2003 og Torgersen også i 2004 og 2007/2008.

Ressursgruppen for Helgelandssykehuset 2025 ble etablert i 2017/2018, etter forslag fra Sykehusbygg HF. Ressursgruppens ledelse, herunder Torgersen, ble valgt på

grunnlag av forespørsel på rammeavtale, der Norconsult AS ble tildelt oppdraget, med Deloitte som underleverandør.

Helge Torgersen

Torgersen har vært ansatt i privat konsulentvirksomhet siden 1997, fra 2002 som partner i Deloitte AS. Han har siden 1998 ledet en rekke større og mindre omstillingsprosjekter i helsesektoren, herunder i alle helseregioner, de fleste i Helse Sør-Øst.

Torgersen har ingen relasjoner til tidligere direktør i Helgelandssykehuset HF, Jan Erik Furunes, eller andre ansatte i Helgelandssykehuset HF, utover rent profesjonelle. Han har ingen familiær eller slektskapsmessig tilknytning til Rana kommune, heller ingen eiendom eller næringsinteresser der.

Brynjulf Ystgaard

Ystgaard er ansatt som overlege ved kirurgisk klinikk, St. Olavs hospital i Trondheim. Heller ikke Ystgaard har andre relasjoner til ansatte i Helgelandssykehuset HF utover rent profesjonelle. Han har ingen familiær eller slektskapsmessig tilknytning til Rana kommune, heller ingen eiendom eller næringsinteresser der.

Rettslig utgangspunkt

Virksomheten i Helgelandssykehuset HF og Sykehusbygg HF er omfattet av forvaltningsloven¹, fvl, jf. helseforetaksloven § 5. Selv om beslutning om valg av tomt og plassering av nytt sykehus ikke er å regne som forvaltningsvedtak, gjelder følgelig habilitetsbestemmelsene for den som tilrettelegger grunnlaget for saken. Habilitetsbestemmelsene gjelder tilsvarende for enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for virksomheten jf. fvl. § 10 første punktum.

Aktuelt her er fvl. § 6, andre ledd som lyder:

«Likeså er han ugild når andre *særegne* forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære *særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv* eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.» (Mine uthevinger).

I *særegen* ligger at det må foreligge forhold utover det vanlige. Ordinært vennskap, at en kjenner hverandre godt eller kollegiale forhold er i seg selv ikke tilstrekkelig til å konstatere inhabilitet.

Uttrykket en «særlig» avgrenser mot fordeler, ulemper og tap som gjør seg tilsvarende gjeldende for en større eller ubestemt personkrets, jf. Ot. prp. nr. 3 (1976–1977) s. 62.

¹ LOV-1967-02-10

Det vil derfor normalt ikke foreligge inhabilitet for saker av generell karakter, som for eksempel lov- og forskriftssaker. Lokalisering av sykehus berører på samme måte en større eller ubestemt personkrets.

Tidligere befatning med *samme* sak er heller ingen inhabilitetsgrunn. Relevant i så måte er å se på forskjellen mellom domstollovens § 106 nr. 8 og fvl. § 6, andre ledd.

I Eckhoff/Smitt (2014) s. 213 heter beskrives:

«Domstoll. § 106 nr 8 bestemmer at den som tidligere har hatt med saken å gjøre, f.eks. som dommer i en lavere rett, blir inhabil. I lys av kravet etter EMK art 6 om tilgang til en «uavhengig og upartisk domstol», har praksisen på dette området endog blitt skjerpet. Siden man bevisst har unnlatt å ta en tilsvarende bestemmelse inn i fvl. § 6 første ledd, vil tidligere befatning med saken som hovedregel ikke skape inhabilitet etter § 6 andre ledd. En som f.eks. har vært medlem av et utredningsutvalg som har avgitt innstilling i saken, blir ikke av den grunn inhabil til å være med på å avgjøre den.

.....

For begge grupper kan dette stille seg annerledes dersom tjenestemannen har gitt uttrykk for svært markante meninger om utfallet av en individuell sak, f.eks. ved å delta i en offentlig kampanje for eller imot et bestemt standpunkt.»

(Min understrekning).

Vurdering

Verken Torgersen eller Ystgaard eller noen som står dem nær har eller har hatt noen personlige interesser i lokaliseringssvalget. Ingen av dem har relasjoner til Helgelandssykehuset HF ut over rent profesjonelle, som eksterne medlemmer i utredninger. Verken Torgersen eller Ystgaard eller noen som står dem nær har noen personlige fordeler/tap eller ulempe i lovens forstand i lokaliseringsspørsmålet.

Spørsmålet er dermed om deres tidligere oppdrag i andre utredninger for Helgelandssykehuset HF isolert sett kan anses som særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til deres upartiskhet.

Tidligere utredningsarbeid i samme sak fører som nevnt over ikke i seg selv til inhabilitet etter fvl. § 6.

Helgelandssykehuset 2025 en ny prosess med et nytt mandat og andre rammer enn tidligere. Det kan derfor ikke ses noen forhold som tilsier at Torgersen og Ystgaard skulle være inhabil i denne.

Konklusjonene er at det ikke foreligger slike særlige forhold som nevnt i fvl. § 6, andre ledd og både Torgersen og Ystgaard vurderes som habile.